תרס"ז

בה

תוס' שבועות ל"ג ע"ב (דה ועל הנקין)

אמרי התוס' ישמ"ח דבאו בהקפה איכא גם איסור ניקף, גם בהשאה ליקף כו', שייך בריתם. ולפי"ז כ' התוס' דאסור להניח לנכרי להקיף הטו' או להשאיר ערלה, ואף דליכא איסור מקיף בנכרי, איכא איסור ניקף לישראל. דדה סובר המקיף קטן חייב, אף דליכא איסור ניקף, חייב המקיף, והה אינם היכא דליכא איסור מקיף, איכא חולה של הניקף. ועכ"ל לה"ב בוס עכ"ד.

ולפי"ז הר אינו הר אהבה שם, דמקיף קטן פטור משום דבריתם מקיף לניקף, כל היכא דניקף חייב, מקיף נמי מיחייב, ואפי' איסורא דרבנן ליכא, שייך בריתם, אמרי התוס' דאין הלכה כוותי, דסתמא דגמ' (בא"ר ו"ד ד') סבר, דקאמר שם דישראל, היכא דהשאה לאו בא"ח הוא אלא היכא דעשה הוי הוה נמי בריתם, אינו דומה לאשה תקיף לי קטן, דלישנא דתלי בבא"ח, האשה לאו בא"ח היא (בהקפה), ושלדע, והמשלח חייב, משום דאי מקיף לי גדול חייב. (הרי חציצן דחולב המקיף אינו תלוי בחולב הניקף ובדה שם)

ועיי' אמרי התוס' שם, דגם לדר אבא בר אהבה, דחולב מקיף תלוי בחולב ניקף, ולכן מקיף קטן פטור, מיהו היכא דניקף הר חולבו, אעפ"כ דמקיף לאו בא"ח, חייב הניקף. (ולא פטר אלא היכא דניקף לאו בא"ח) (xx) ורבריתם מגמ' בא"ח שם, דלא אמר נמי בריתם, היכא דאמר אינש לנכרי אל לקטן, אקיף לי גדול, (דלישנא דתלי בבא"ח, חייב המשלח (x) ולאידך לישנא דתלי בבע"ח אשלדע ופטור המשלח) שמ' דאפי' אם ליכא מקיף, חייב הניקף שהלא הר חולבו, ומן הדין ומשום שלמה שם, אם כי אלו וקטן לאו בא"ח נינהו

(x) והניקף. (xx) והיינו דחולב מקיף תלוי בניקף. ולא להיפך משום דעיקר האצהרה של הניקף

וישלדר, אם אין יתחייב אלהו, ואחי קיבל אין שליחות לקיים ולנכרי. וכבר הן כן בהתנאות (סי' קפ"ד), וכ' לתרץ בדבן שליחות כאלו; כאן תפילה הנוגעים ובו"ל, לענין דהמעשה קיים, בעוד אתם לא אתם, מה אתם בני דעתם, אם אתם בני ברית אין שלוחכם בדבר. ומאיכך, קיבל בישלדר (וכ' תוס' בא"ל ב' אם המעשה קיים אז דבהל לגבי הענין, כ' מאמר).

ואיכא אחרן בישלדר, היכא דהמעשה עשוי, והענין הוא לגבי חיוב המשלח, היכא דהשליח לאו בת הוא, אין בעיר, דלפי"ז מתבר דענינה, ודבר לא ולפי' מתרמ' אלא מתבר דענינה, נמשך חייב מי בשהשליח קיים אז נכרי. (כי תבר אינו בר דעת ואינו בן ברית). ובגמרא ס' הנתנאל בכונה מעולה, ולפי הנתנאל אין הרשב"א הסובר דהיכא דשלח את הנערה ביד משלח, כיון דלאו בת הוא, בישלדר, וחייב המשלח, ואין דאינו בר דעת. וכ' דברי סי' וכ' הרא' סי' ל' בלשון זה:

ולפי – אומר הנתנאל – אין הקושי הכא, דהיכא דשלח שליח קטן אז נכרי לקיים גדול, כיון דהשליח לאו בת הוא, חייב המשלח, אין דאינו שליחות לא לקטן ולא לנכרי.

ומן הרא' (שבועות סי' ב') פליג ותבר בקטן, ותבר משום דבר איתבאי אז משום שליחות איתבאי, נמצא דבמו בתבר מהני אין דאינו בתורה לדין, הן שלח דשלחו. ובהכרח כמשב' הנתנאל (ת"ס סי' קל"ל) דתבר איתבי לשליחות, דכל היכא דשליחות מהני הן תבר, אבל לדר' בתבר כ' כרבי הדינים שם בשליח עיש, וכ' מהכ' אלו לאילן דשליחות לקטן אז לנכרי.

מהני לדעת, באינו בר חובה, מתחבר, משום דתנב שאינו שייך בו בדרי שליחות.

והרמ"ה מסדיר באופן אחר קבת, דבאמת הוי הוי להות שליח, אלא דסלק ונבדי, אלמי בתרומה איכא איסורא דאתם לא אתם, וכהו דלעו לענין מהמעשה דהוי קיים בגוף תרומה וקנינים נכוון (דבלי השליחות המעשה בטל), ובזה רבי דחלעו אתם לא אתם, לעשה סלק ונבדי וכוון, אבל היכא דהמעשה קיים בלי שליחות, ובנדון הוי לענין חוב המשלח, בגוף היכא דישלח, גם השליח לאו בר הוי, דהמעשה קיים בלי שליחות, והנה לענין חוב המשלח, אינו ליכא ילעו דאתם אתם, והדינן לפרבא הנפשה, דאיכא שליחות לא אם אינו בר דעת או אינו בן דעת, ואעפ"ן הרי"בא בלאו לבי שלח את הבעירה ביד חשל בלעיל.

התוס' סבר אולמי דהוי דלרבנן, המקיף אור הקסם פטור, דחלוי בחיב הניקף.
מיהו אם הניקף הוה, חייב, אף אם המקיף אינו הוה, ולכן אסור להניח לעכו"ם או
לקסם שיקיפו אל להשחית שדות, ואולמי דלרבא יש להה לצה מדאורי ב'מאור
פשיט עשה דצרורה ופתי לה דהקפה נפק ראשון, ואי בהכי שרי להו;
יקיפו נכרי אל קסם, אבל אונשר לקיים שניהם, דלרבא שם בהכי
חייב הניקף. ופתי התוס' דאלא דאינטריך קרא היכא דלבא שם אשה אל
נכרי. איש. מדאורי אמרי התוס' דבאלו אונשר לקיים שניהם הוי דינא
כשאדם צה יכול לקיים שניהם, ואעפ"ל אם הוא אינו עולה עי' דתי, דאינם עלה
אף בדבר אונשר לעשה להתקיים בלי דתיר הוא. ובשאלתא (סי' ב'ז) נסתבן
דצה, וכ' השאלתא הוי' דלא מיקרי אונשר לקיים שניהם בבהכ, ולכאו
דייר התוס' הכא אשה עולה הכל, דמדאורי שם שלא תעלה, אף היכא
דצריך הבנים לטהרת מצורע (ואין לו בנים אחרים), ואמ' שם דאי לא
קבל, הי' עשה דמצורע דתי לה דשאלה הכל איש, ואע"ג דמדבריאות אונשר
לעשה דטהרת מצורע להתקיים עי' בנים אחרים, מ"מ כון פלאדם צה
אין לו בנים אחרים, עדולה, וכ' השאלתא שם דאף דאונשר לבטל
הוי' לו, משום דטהרת מצורע דחמיר משום מדולי השלום, ומשה דתי אינו
אם אונשי לקיים שניהם רק שהוא אין לו, מיהו השאלתא מבא הוי' נסתר
מהס שבת (קלא) לבי מילה דבבת, דאי איכא אחר, מיקרי אונשר לקיים
שניהם, דהתם דשאל, רק מיירי בדליכא אחר רק אבא והוא מתעקר
בקבינת הבהרת. הרי מבואר דאונשר לקיים שניהם בשלא, היכא דאיכא
אחר, מ"מ היכא דשכשו ליכא אחר, עדולה. ואולמי הוה' שם, דבאו דתי
~~ואמנם אם מהני שלאלת היכא דאולה דבי אחר הוי שלא אל הבר~~

השאלה היא מתי מותר משום גזל השלום, הן עשה דבר חדש שנברתי אני
לא הייתי. ומשום הט מילה בלתה בדעת, אלא היא עשה לה בקניינה הבהרתי.

ובאחרונים מובא דעתו מחלוקת בין הגרי"ל הלוי והגר"ח (אולם סי' ז', מתוך כ
הגה ואתה שאינם לגי תכלת ודבר מיוחד - (ומובא בקרבן שבועות הבאר).

ולהגר מצא הברה (ח"ה) אי עדיף בתשה הוט לבלוך מצות כיסוי הדם
שהי מבוטלות מטעם עשה דכיסוי דחי לת הוט, אי לאו משום דלה בעיקר
אלו הוט הוי עשה ולת, ולכאו' הרי הם מלשר בהבטלות לגיים העשה
דכיסוי בלי דחיית הלוו*, ומלה אם עדולת, אי לאו הני טעמים דלמעל.
ומהרה כנ"ל בצה בבלוך ובמות.

העיקר הוא דהבאנו לעיל לפי הבבל הקנה את הדם לעפר, כון
דתוב הקנה תלוי בתוב הנקנה (ר"ת רעק"ו ב"ב), ולכאו' הרי אינו איסור
לא תגזל בילדים, (איסור סקיל), מה הוי שלוחת שם. ומלי אפל לפי הקבירה
הילדת בקבר של לפני מיר, אם הוי איסור כלי אל דמתולה חלק מן האיסור, והבירכו
בצה הרבה, ומשון שי' אחרת שמלל הסוגר הם היבא דהמחשיל אינו בגיסור הנה,
לבא משום לפני מיר. ומ"ר בבל יבמות פיד בגל התיבמים שם, והיינו משום
דלפני מיר הוי חלק מן האיסור, לכן היבא פלש בגיסור, ליבא לפני מיר.

---

* כמון בשנה תיתח אל בגנה ביבה

ואם להמיר מהיר דווקא המקום הקסם פטור, למרגלה, כון פליבו ניקם. ולכאורה היה
דבקסם ליכוי בכלל מעשה איסור, דהוי אף לגלה, הרי נהי דהנקם הקסם פטור מענוש
מה מעשה איסור איכא, כמו דלה בה-חובר טל. ומיהא, היה אסור לבי תקלה ונקום
דהוי מעשה איסור בקסם (והבאנו בתוספת מלחמה). ולכן הוצרך שבועה גם נגמל,
דאף דכל מצוה דגם בלי מלקות בה, גם קסם באיסור הנאה, כי לכן ליכוי
איסורי לקדלה (וכל שיש לו דבר חייב). אבל בשאר איסורים לה מעשה איסור כלל,
ובתם בסנה לעינן הרישה מיירי לגם בלי מלקות ובבלעדי. כ' הקה. אלא סיב

הנה ההבנות לעיל בשם הרמב"ם והקה"מ, היינו, שיש לו למעשה תיקון מנע עצמו
גם בלעדי העברה כלפי לשלוח, כאלו שלא שלח להציל או להקים, ואם אין שליחות
הצה רק כדי לחייב המשלח, לא אין שליחות בצה, ואינו שלוח אלי ואשר, מהנ"
ואין סוגר מתנאי המהנ" שליחות לגבי לעשות לו מעשה ובכלל.

ולפי"ז כדין להבין אולמי אמירה לגבי הוי שליח, מדברנו, והרי בעלמא
שבת הרי אין השליחות לתיקון המעשה ובפלמיל, ואינו שליחות לגוי מדאורייתא.
נראה נתבאר. והמקום ובזה סברו פלג שליחות בעלמא שבת, ואינו בשלוח ישראל,
ולא בגלל דאשלדר, אלא בגלל לגי שליחות בשבת, כאן דקביעת המעשה ההתרה ההתלוי בו,
ובעלמא השליח, הרי אינו של המשלח נת בשבת, והאחרונים אין מדברים כן כיצד
הרגל יבלו מובה כן (אבל אשל משלח חבל, נל דברי).

ולפי"ז נתשבות ב' קל של הקרלנ"ו, אחת, של המנ"ו (רסו יא) בשם המרם
כל, כאשר מזכיר את החלה בעש ומוחרים בה עד אחר שנ"ת, והאשה
אל לגבל שבת לפני החלה, תבלים הנו בלו הרבה בעת הדם החלה, ואחר
בחשיכה מנרש ידי של הנות ותבלים, אל תוצאר לעבוד להבלים אחר החלה
והנו תבלים. ומן הקרלנ"ו והרי אין שליחות לגבי השני, אלא תמו ל"
דאנו חולק בזה, מדברי המנ"ו שיש אנשים נוסנים לבערו מי נגבי. והקרלנ"ו
מן בכל. ולפי הכל שנבר יש שליחות לעבוד בבהמ".

~~x) ~~ולמנ עלנ שבת ביבנ, ולא לבן שליחות, מיהו בדין לחבנים אנד כבלד שבת
אין שליחות לגבי.~~

והנה יש לו שיש עונש שבת, (שיהא נר דולק בשבת), ואיבא בלי שבת להדליק נר לכבוד שבת, ועצם ההדלקה היא המצוה של כבוד שבת, והרמב"ן ~~[illegible]~~ (רס"ג) כי גרסא הוא הנר דולק נר לו, ובבנו ויתנו ויבלים לכבוד שבת, כי הקהלות רשאין בכל. ויש לה שי' ראיות (סי' ו') דאשה אם בכבוד ועונג יו"ט, דהוי מצוה (בשבת אינו, לפי הדין כל ט כתבו), ואם שבחה יוה"כ בעונג יו"ט, אינה מחייב לכבוד, (והוי לעניין כהנשים ר"ל). אינה אין אשה מדליקה ביו"ט ומלכתחילה אם בעלה, ולא דהיא שליחה של הבעל, והרי כיון דאינה חייבת בעצמה הוי אינה בקיאה, וכל שאינו בקיאה, אי להוי שליח. ולכן הכל דבבהכ הוי שליח ולה דינו שליחות, ולה בקיאה.

(ובאינו הבאנו הוי בשב דהמקום אין אינה דאשה חייבת בהתנאי סת, והרי הוי כמולה לבתיב סתם, כל שאינו בקשתם אינו בהתנה, בשאר בקיאה, ולא אינו עשוי שליח, כיון דכל היבא דאיהו לא אינו עביד, שליח לא אינו אינו. והבאנו דבבהכ דעצם המעשה שייך אף בלי שליחות, והוי דבעי שליחות כך לייחס המעשה לאשה, לה הוי שליח, אף דהאשה לא אינו עביד. דהוי שליח, ולה דינו שליחות).

ומאידך, הנה בפ' הקודמת פלגיל, פלגים של בן יעד, ובן בתוס בא לדון ב' לגבי השלמה את הבעיה בין תשו' ופלגים של הפיטבום פלגיל.

ובן הגמ' (בב"מ נח ע"ב) מביא ברור שב' שותפין היבו שפחה, או בשור שלים, הוא אשלדה, אין הרשבו מלמי בשלים לבני (וסובר הרשבו דגמי לאו בה הוא בעלים, ובבהן ישלדה), ומתרץ דגמן שלמות לבני. הרי להדיא פלגים של הסוד הכל.

ובכל לשון הכל, הדבר הוא הרשבו, ובכל דסל דבני בר-תיבו בעלים לגי הרמבן בכולל בפיגמה, כ' רמבן (כ' ויעב) להדיא, ואלא לגי הרמבם דפיגמה הוא לתנאי פיגמה, אלא כ' התקם ומבהגי בכולל בעלים. וכ' הרבנו אונה בשם אבות, ומאולו כולן דבני בר-תיבו, אשלדה. ומקבלה הוא הרשבו ובשר דברי אינם לאלמי בשלים תשו', לגי שיטת הכל, דהוי שלים, ולאו בר-תיבו הוא ואשלדה. ובשר.

(ולגי מנחת אלימלך סימן כ')